СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 46. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 26-го лютого 1936. — VOL. XLIV. No. 46. Jersey City, N. J., Wednesday, February 26, 1936 THREE CENTS

БОРОТЬБА ЗА МЕШКАЛЬНИЙ ПЛЯН УРЯДУ

ВАШИНҐТОН. — Найвищому судові Злучених Держав приходиться розглядати справу, в котрій йде за плян федерального уряду розвязки мешкального питання. Між іншим уряд пробував усунути „сломзи" з міста Луисвилу коштом півтора міліона долярів та на їх місце виставити будинки, що мали бути під зарядом федерального уряду та давати дешеве мешкання робітникам.

Проти цього пляну підносяться тепер протести з боку приватних власників домів, які добачують у цьому пляні удар в американську систему полагоджування економічних потреб краю. Противники цього пляну предложили вже найвищому урядові виводи, що, мовляв, дальше розведення цього пляну доведе до цього, що коло 40 міліонів людей, себто ціла одна третина населення краю, буде жити в домах уряду, звільнена від місцевих податків, при чому їх податкові тягарі будуть поносити дві другі третини американського народу.

Противники пляну виказують, що це дасть федеральному урядові у Вашинґтоні владу над цілими громадами.

ДЕМОНСТРАЦІЯ БЕЗРОБІТНИХ ПІД СТЕЙТОВОЮ ЛЕҐІСЛЯТУРОЮ.

ТРЕНТОН (Ню Джерзі). — Понад дві тисячі чоловіків і жінок, що дістають державну допомогу, демонстрували у понеділок вечором під будинком стейтової леґіслятури, а тимчасом їх провідник промовляв до леґіслятури про тяжке положення безробітних, яке може довести до поважних наслідків, якщо стейт не постарається про фонди для допомоги з днем 1-го березня.

Стейтовий уряд змобілізував велику силу стейтової поліції, але демонстрація відбулася без нарушення спокою.

УСУВАЮТЬ ҐЕНЕРАЛА ЗА КРИТИКУ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНҐТОН. — Ґенерал майор Джансон Гейґуд, командант 8-го корпусу американської армії, був звільнений з свого становища за те, що критикував федеральний уряд за його допомогу безробітним.

Військові команданти добачують у тому нарушення обовязку поважання супроти президента, начального команданта армії.

КОПАЛЬНЯНА КАТАСТРОФА.

УРЕЙ (Колоредо). — Величезна маса снігу, що обвалилася з гори на просторі трох миль у місцеву копальню золота, забила три особи, а саме жінку й двох чоловіків та замкнула в копальні кільканаять майнерів.

Їх добули пізніше ратункові відділи.

ПЕРЕГОВОРИ ЗА УМОВИНИ ПРАЦІ ТВЕРДОГО ВУГЛЯ.

НЮ ЙОРК. — Тут почалася конференція представників власників копалень твердого вугля й майнерської юнії за новий контракт, що має ввійти в життя по 31-шім березня.

Майнерська юнія предложила вже лісту своїх домагань. З неї видно, що майнерська юнія хотіла би обділити роботами в цьому промислі як найбільше число робітників.

КРИТИКУЮТЬ ҐУБЕРНАТОРА ЗА ГАВПТМАНА.

ТРЕНТОН. — У леґіслятурі стейту Ню Джерзі підносилися голоси критики проти становища стейтового ґубернатора Гофмена в справі Бруна Гавптмана. Посли закидають ґубернаторові, що він так захопився справою Гавптмана, що вганяє за неважними познаками цеї справи, а рівночасно занедбує важні справи стейту.

Замітно, що найбільше атакували ґубернатора републиканці, себто члени його власної партії.

ҐУБЕРНАТОР ПУЕРТО РІКА ОСТЕРІГАЄ НАЦІОНАЛІСТІВ.

САН ХУАН. — Полковника Риґза, котрого вбили пуерторіканські націоналісти, поховають коштом уряду. Його тіло виставлено на публичний вид у головній кватирі поліції.

Ґубернатор острова Виншип видав публичну осторогу до пуерторіканських націоналістів, щоб вони не робили мучеників з виновників замаху на полковника Риґза.

Найбільша місцева ґазета „Ель Паіс" (Країна) каже, що вбивство полковника Риґза є політичним замахом та що воно шкодить змаганням націоналістів до самостійности Пуерто Ріка. Ґазета ще гостріше нападає на вбивство замаховців поліцією.

ВИСАДЖУЮТЬ ПАСАЖИРІВ З ЗАГРОЖЕНОГО КОРАБЛЯ.

ГЕМИЛТОН (Бермуда). — Корабель „Нова Скоша", котрому на морю зіпсулася через бурю шруба, нарешті притягнено до цього порту. Всіх 103 пасажирів корабля висаджено на беріг та осаджено в місцевих готелях, де вони заживуть, поки корабельна лінія не постарається за їх дальший перевіз.

ПАЦИФІКУЮТЬ СЕЛЯН ҐАЗАМИ.

Зі східнього Сибіру наспіли вісті, що над Байкальським озером прийшло до протисоветських заворушень. Селяни цих околиць відмолились давати збіжеві податки. На місце прибули відділи ҐПУ, що кріваво здавили селянське повстання. Одначе бунт цих селян викликав численні саботажі на залізницях та в урядових будівлях. В сутичках з чекістами згинули понад 500 осіб. Відбулися численні арештування. У заворушеннях — кажуть — брали участь теж члени комуністичної партії, що їх ҐПУ розстрілювало без ніякого суду. Присуди смерти виконували так масово, що вживали при цьому трійливих ґазів.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА НА ВИЛЕНЩИНІ.

Дня 7. січня ц. р. в 23.25 год. на шляху Вильно-Молодечно, на відтинку 9 км. від Нової Вілейки, прийшло до залізничої катастрофи, в якій одна жінка згинула, двох пасажирів було важко й 25 легко ранених. Наслідком — правдоподібно — саботажу паротяг вискочив з розкручених шин, а один віз 3-тої кляси і три вантажні ваґони розторщились; інші ваґони ушкоджені. Одному важко рененому мусіли в лічниці відрізати одну ногу, друга була зломана в двох місцях. В однім розтороценім ваґоні, в якому згинула згадана жінка, стояв на коридорі якийсь купець; це вратувало йому життя та взагалі охоронило від будьяких поранень. Прокуратор, який приїхав зі слідчою комісією, на вид поранених людей дістав удару серця і зімлів; його відвезено теж до лічниці.

ЯК ПРАЦЮЮТЬ ШКІЛЬНІ ОРҐАНІЗАТОРИ.

В советських школах встановлені так зв. „комсорги" (комсомольські доглядачі над учнями). Як „працюють" ці комсорги, можна довідатися з журналу „Молода Ґвардія" (ч. 10.). Там читаємо:

„В школах появилися свої злодії й хуліґани, що тероризують кращих учнів". Мало цього: „занотовані випадки, коли малолітні учениці займаються проституцією", займаючись цим „щасливим і веселим" ремеслом (бож у Большевії все „щасливе і веселе"!..) тут же — біля шкільних помешкань.

„Молода Ґвардія" вказує, що згадані комсорги себе не виправдали в роботі, й вимагає від них більшої пильности у вихованні учнів.

МАТИ, РАТУЮЧИ ДИТИНУ, ВТОПИЛАСЯ З НЕЮ.

Поблизу державної лісничівки Чехово, округи Старґард у Німеччині, пішло двоє дітей лісничого Тошарека з саньми на поблизьке замерзле озеро. Нараз лід провалися й діти повпадали в воду. На їх крик прибігла мати, виратувала з води одну дитину, а ратуючи й другу, сама з нею втопилася.

З ТУГИ ЗА ДРУЖИНОЮ.

З жалю за жінкою, що померла перед роком, повісився в Коломиї в свому мешканні залізничий урядовець, Маріян Кольбушевський. Самогубець осиротив двоє дітей.

ПУЕРТОРІКАНСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ВБИВАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКОГО ПОЛКОВНИКА.

Два молоді пуерторіканські націоналісти вбили в Сан Хуан, Пуерто Ріко, американського полковника Е. Френсиза Риґза, що був головою поліції цього острову та котрого вони винували за так звану університетську масакру, себто за вбивство поліцією 4 студентів в університеті минулого жовтня. Полковника Риґза вбито на поліційній стації. Поліція негайно вбила обох студентів. При слідстві показалося, що вони називаються Еліяс Бошам та Іран Розадо.

НА СОВЄТСЬКІЙ УКРАЇНІ ЖИВУТЬ ІЩЕ АВСТРІЙСЬКІ БРАНЦІ.

Чеські ґазети повідомляють, що один столяр зпід Оломуцу, Вільгельм Заплеталь, якого смерть на російському фронті стверджено урядово, прислав недавно із совєтської України лист до свого шефа. В листі Заплеталь оправдується, чому довго не давав про себе знаку життя. Діставшись у російський полон, пережив революцію і живе тепер на Україні серед досить можливих умовин. Дальше вичисляє назвища інших чехів, що живуть у Совєтах, хоч дома думають про них, що вони впали на фронті. З ріжних причин вони не хотять вертатись до рідного краю. З приводу цього листу зчеркнули назвище Заплеталя і вичислених ним товаришів із таблиці, яку в честь поляглих поставили в його селі.

ЗЛОДІЇ ЗНАЧИЛИ ВАҐОНИ.

Виленський апеляційний суд розг..ядав справу голосного залізничого крадіжу на лінії Варшава - Барановичі-Берестя. Шайка складалася з 11 залізничників. Вони означували ваґони, в яких знаходилися вартісні товари, словом „так", а ваґони без цінних предметів словом „ні". По дорозі спільники отвирали значені ваґони й оґраблювали. Провідниками шайки були мешканці Берестя: Ґадомський і Борухів. Суд затвердив присуд першої інстанції.

МАРНА ПРИЧИНА ПОДВІЙНОГО ЗЛОЧИНУ.

Цими днями в Білостоці сержант 42 полку піхоти, Альойзи Маліновський, вертаючись вечором додому, розпочав з фіякром суперечку за висоту винагороди. Коли фіякер не хотів погодитися на пропоновану суму, Маліновський виймив революьвер і трьома вистрілами вбив його, а четвертим вистрілом відібрав собі життя.

МАЙНО ЗА ОДНОГО КАНАРКА.

У французькому місті Ліму одній старшій французці втік цими днями канарок із клітки. Вона не має рідні і канарок заступав її товариство. Вона пробувала з розпуки наложити на себе руку, але її відратували. Тепер призначила вона нагороду 10,000 фр. для того, хто знайде її канарка. Це ціле її майно. Деякі пропонували їй ріжних канарків, але вона хоче тільки свого, що має малу червону обручку на лівій нозі.

„СОЦІЯЛІСТИЧНА МОРАЛЬ".

Одній дівчині-комсомольці партійний секретар запропонував „руку й серце". Дівчина відмовилася. Тоді секретар почав мститися, переслідувати її, аж справа опинилася на вирішенні адміністраційних орґанів. „Адміністратори" видали рішення, що йому справді можуть позавидувати найбільші мудрці світа. Ось вони:

1. „Оголосити комсомолці догану за нарушення заповідей пролетарської моралі, що виявилося в безпідставній (?) вдімові руки й серця покохавшого її товариша".

2. „Оголосити також догану і секретареві за його настирливі домагання руки та серця в конкретної особи жіночого полу в той час, коли в місцевості існує необмежена скількість інших осіб жіночого полу"...

3. „Беручи, наприкір, під увагу нервовий стан потерпівшого в коханні, оголосити йому за поквітованням (!) катеґоричну заборону партії топитися, вішатися, стрілятися, чи якимись іншими непередбаченими способами позбавити себе життя. Про виконання цієї постанови потерпівшому донести рапортом".

Читачі можуть підозрівати, ніби все тут подане списано з підслуханої розмови хворих у домі божевільних. Ні, все це дісно відбувається в країні „щасливого соціялізму", і воно описане в „Комсомольській Правді", з дня 17. грудня 1935 р.

САМОГУБСТВО ДУШОГУБА.

У Винятинцях, пов. Заліщики, кілька людців напали на Франца Венґжина і побили його так тяжко, що треба було відставити його до повітового шпиталю, де він досі не прийшов до памяти. Поліція арештувала всіх учасників нападу з виїмком одного, Франца Сосновського, який сховався. Коли поліція попала й на його сліди, Сосновський застрілив свою наречену Каролину Гарапяк, після чого відобрав собі життя.

ГРОМАДСЬКИЙ УРЯД ПЕРЕД СУДОМ.

В окружному суді в Коломиї відбулася розправа проти війта з Микулинець, пов. Снятин, Івана Коцула, секретаря цеї громади Онофора Гнатюка та податкового поборця Дмитра Дутчака, обвинувачених за присвоєння екзекуційних і дорогових оплат на суму 500 зл. Ці надужиття викрив інспектор громадського самоврядування, Адольф, що переводив люстрацію книг. Дутчак признався, що деяких податкових впливів не дав до громадської каси, тільки віддавав Гнатюкові або Коцулові без поквітування. Коцул і Гнатюк заперечили цьому. Суд засудив Дутчака на 8 місяців вязниці, а двох других обвинувачених уневиннив.

МОСКОВСЬКО-СОВЄТСЬКА РІВНІСТЬ.

Совєтський посол, що його вигнала держава Уруґвай, їхав кораблем „Масілія" і замешкував при тім найлюксусовіші кабіни, але цікаво, що цілий його персонал мусів удоволитися кабінами третьої кляси. Це викликало сензацію в світовій пресі.

ЩО ДІЄТЬСЯ В „НОВОМУ БОРИСЛАВІ"?

НОВИНКА, ЩО ПОВИННА ЗАЦІКАВИТИ І АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ З КАПІТАЛОМ.

ЛЬВІВ. — „Українські Вісти" подають дальші інформації в справі нових нафтових теренів в Галичині. Читаємо там про те, що треба українцям негайно приступити до викупу нафтових теренів в околиці Михнівця. Михнівець і сумежні села (Хащів, Кривка, Лопушна, Лімна) стали маґнетом для всіх, що хочуть і вміють робити інтерес. Приїздять туди день у день ріжні люди від ріжних фірм і намагаються у всякий можливий спосіб наклонити селян, власників піль, що лежать на нафтовому терені, до заключення контрактів, відступлення своїх ґрунтів до „опцій". На місці стверджується таке явище: чужі фірми висилають людей, що тішаться авторітетом серед місцевого населення, висилають аґентів, здебільша українців, щоб ті наклонювали людей до заключення умов з тими фірмами. Й оті люди намовляють тутешніх селян, щоб позбувалися своїх піль у користь чужих фірм. Вони посуваються деколи до залякувань включно, кажучи: продавайте чим скоріше своє поле, бо як того сейчас не зробите, то вам його й так відберуть". Наразі тільки Польмін законтрактував 200 морґів. В Липю працює вже два його шиби. Внедовзі має приступити до пробиття нових шибів. Один шиб дає й дальше 5 ваґонів ропи денно. Від морґа платили селянам спершу 20 злотих, тепер уже 100. Спершу призначували 3 відсотки від брутта, а тепер обіцюють уже 6 відсотків. Ясно, що не бракує і жидівських аґентів. Вони обіцюють селянам одноразово 1,800 злотих і 20% брутта. Та селяни домагаються заснування української спілки для експльоатації ропи. В тому напрямі вже іде праця. В Дрогобичі основалася українська нафтова спілка з д-ром Ільницьким у проводі. Селяни наші держаться й легкодушно не визбуваються землі. Українська преса освідомила їх щодо цього".

„Українські Вісти" дораджують українцям, що мають капітал й хотілиб заанґажувати його в нафтовім промислі, щоб зверталися до Української Нафтової Спілки (д-р В. Ільницький, Дрогобич) за інформаціями.

ВЧІМСЯ ВІД ЖИДІВ.

ЛЬВІВ. — Є у Львові каварня „Рома", яка є в німецьких руках. Син власника приймав якось у себе дома ґітлерівську прогульку, що оглядала Львів. До цеї каварні ходили найбільше жиди. Та по цій події, про яку ніхто нічого не писав і не говорив, зачався тихий жидівський бойкот каварні й вона зачала світити цілковитою пусткою. Дійшло до того, що управа каварні дала оголошення до жидівської ґазети „Хвіля", в якій стверджено, що доставцями поживи для цеї каварні є жиди: Герман Адлер, Ізидор Бардах, Ґрубер, Вайншток, Ценґебот. Власник „Роми" ратується тим, що доказує, що не треба жидам бойкотувати того, що попирає жидів і дає їм заробляти. І це є для жидів розумним арґументом.

ЩО БИ БУЛО ЯКБИ МИ ТАК РАХУВАЛИ НА ПОЛЬСЬКИЙ ЛАД.

ЛЬВІВ. — „Бєларуская Криніца" описує маніфестації, що відбулися в січні у Вильні, а яких ціллю був протест проти переслідування поляків у Литві. На таблицях видніли такі написи: „Вильно в обороні 200,000 переслідуваних поляків в Литві. Домагаємося 400 польських шкіл в Литві". Білоруська ґазета обчисляє, що згідно з польським рахунком повинніб мати білорусини в Польщі 3,200 шкіл. А „Українські Вісти" додають до цього: „А колиб так порахували ми? Нас є сім міліонів. На кожних 500 душ школа. Разом 14,000 українських шкіл".

СУДЯТЬ ЗА ВБИТТЯ ПІДЧАС ВОЄННИХ БОЇВ.

ЛЬВІВ. — До Львова привезено зі Станиславівщини Володислава Кучмика. Польська преса твердить, що під тим іменем криється бувший австрійський фельдфебель Михайло Хомяк, що брав участь у листопадових боях у Львові в 1918 році. Ця преса подає, що Хомяк стояв обозом в забудованнях фабрики Лінтнера. В тім будинку були спершу польські жовніри, яких Лінтнер годував і ними опікувався. Але дня 14 листопада український відділ під командою Хомяка здобув цю позицію, при чім, як подають поляки, мав Хомяк вдарити Лінтнера кольбою і вбити його револьверовими вистрілами. По війні, як твердять польські ґазети, Хомяк прибрав імя Володислава Кучмика.

ВІДНОСИНИ В ЕВРОПІ ЯК В 1914 РОЦІ.

ЛОНДОН. — Так висказався британський міністер справ заграничних Іден в парляменті про політичну ситуацію в Европі. І додав, що Анґлія мусить бути сильною і узброєною, бо це є одинока ґарантія світового мира. Далі дав до пізнання, що Анґлія попирає систему колективного забезпечення і то такого сильного, щоб ніяка держава не важилася виступити проти нього. Зазначив він ще, що Анґлія не піде на руку Франції в її протинімецьких махінаціях. Але не виявляв тут ніякого імени.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВІД НАС САМИХ

Перевірка річної господарки У. Н. Союза скінчилася. Вона виказує наглядно, що ми маємо в нашій організації карний і здорово думаючий елемент. А доказом цього те, що ми змогли перевести в У. Н. Союзі дуже важну реформу переміни старого роду обезпечення на новий без потрясення організацією, як це бувало в подібних випадках давніх часів. Вже з цього можна вносити, що наше членство поступове, бо зрозуміло конечну потребу змодернізування У. Н. Союза й поставлення його на солідних фінансових основах — ради захисту тих прав, які є загарантовані Союзом його членам.

Як бачимо, самі ми вміли знайти вихід з цього положення. Самі ми згодилися платити вправді трохи більше, але на те, щоб мати краще обезпечення. Самі ми дали згоду на те, щоб мати модернішу організацію. І вже в першім році по переміні старого роду обезпечення тисячі наших членів відчули добрі сторони цеї переміни, коли могли ратуватися грошевою підмогою в критичних часах кризи, коли позичками могли вратувати членство в організації й обезпечення для своєї родини. Вже перший рік по переміні виказав теж наглядно новий фінансовий розмах нашої організації, її велику фінансову будучність. Щодо цього не було в нікого ніяких сумнівів, коли відбувалися річні наради головного уряду. Зате були ріжниці в думках, що нам робити, щоби збільшити число членів в Союзі. Зате були сумніви, чи можливо з нашим дотеперішнім способом приєднування членів далі розбудовувати нашу організацію. І виявилося, що лекше буде знайти спосіб на якнайкращу інвестицію Союзового гроша, але далеко тяжче буде знайти спосіб, як приєднати молодь до У. Н. Союза, як дістати нових членів.

І щодо цього останнього пороблено й на річнім засіданні деякі нові кроки. Бо дано екзекутиві можність перевести деякі нові спроби щодо організування нових членів. Та всежтаки всі були цеї думки, що не буде звороту на краще, коли старі Союзові сили, старе членство й випробувані Союзові ветерани не возьмуться до роботи і не поставлять справи так, що є обовязком родичів, що є в У. Н. Союзі, віддати Союзові своїх дітей. І не буде звороту до кращого, коли і в новім році матимемо, так, як ми мали в минулім, аж 155 відділів, що не придбали ні одного члена на протязі цілого року. Віримо, що таке не повториться. В минулім році ми не втратили в повнолітніх членах, бо їх число навіть трошки збільшилось, але зменшився наш Молодечий Департамент. Ось той треба нам тепер підсилити і то нами самими і нашими дітьми. А позатим — усе в добрім порядку в нашім У. Н. Союзі.

ОХОЛОДЖЕННЯ МІЖ ПОЛЬЩЕЮ ТА ФРАНЦІЄЮ

Недавня подорож польського міністра заграничних справ, Бека, до Берліна і його переговори з німецькими керманичами закордонної політики знов поставили перед світом загадку: куди прямує Польща? Чого хоче Німеччина своїм порозумінням із Польщею?

Наради в Берліні показали світові ясно й виразно, що союзний договір між Польщею та Францією вже давно мертвий, хоч польські урядові чинники лицемірно це заперечують. Але польська преса вже нераз виявляла причини недовіря Польщі до Франції.

Уже в перших роках польської самостійности в Польщі було чути голоси, що Франція уважає Польщу за свого васаля, якому треба тільки наказувати, але з ним не радитися. Рік 1925, коли в швайцарськім місті Льокарно був підписаний відомий договір великих держав з Німеччиною, показав значну щілину в польсько-французькій приязні. Бо французька диплыоматія добилася тоді ґарантії своїх східніх границь з Німеччиною, але „забула" про ґарантії для границь польсько-німецьких. За таку поведінку Франції в Польщі вибухло велике невдоволення на союзницю. Також так званий „пакт чотирьох" з р. 1932 (Франція, Німеччина, Анґлія, Італія) не давав ґарантії для польських кордонів, і це ще більше загострило протифранцуські настрої в Польщі. Васальна залежність Польщі від Франції стала для Поляків невигідною. Тому Пілсудський почав шукати нових приятелів. Гітлерова Німеччина охоче пішла на зближення з Польщею. З цього виросла польсько-німецька приязнь. Чи вона зміцнена формально писаним договором, не знати. Відомо тільки, що між Німеччиною та Польщею був підписаний договір про ненапад на 10 років.

Не тільки політика Франції, що не числилася з польськими інтересами, зразила Поляків проти цієї союзниці. Є й інші, глибші причини, що примушують Поляків заглядати в будучність та шукати нових шляхів для своєї міжнародньої політики. Польський політик В. Студніцький висловився про Францію так: Це нарід з великим минулим, з більше-менше задовільною сучасністю і з зовсім непевною будучністю.

Будучність Франції не забезпечена, бо французький нарід не має приросту людности. У Франції бувають роки, коли вмирає людей більше, як родиться, отже відбувається зменшення числа населення. Можуть сказати: окрім 40 міліонів населення у Франції до цієї держави належать також кольонії, в яких є понад 60 міліонів чорних і жовтих громадян французької держави. Але то велике питання, чи ці 60 міліонів мешканців французьких кольоній підуть в разі війни помагати французам проти зовнішнього ворога. Може статися, що воєнні труднощі Франції ці чорно-жовті піддані французькі використають на те, щоб скинути чуже панування.

Технічно Франція стоїть позаду Анґлії та Німеччини, а через те її „воєнний потенціял" нижчий, як порівнати Францію з її сусідами.

У Франції армія, напр., менше моторизована, як у Німеччині. Польські провідні політики прийшли до переконання, що Польщі булоб небезпечно звязувати свою долю з Францією. Особливо зближення Франції з СССР ударило в найболючіше місце Поляків, — в їх політичну амбіцію, що велить їм уважати себе за „язичок при вазі" на Сході Европи. Відновлення союзу Росії з Фрнцією, вступ СССР до Ліґи Націй з допомогою французької дипльоматії (Польща була проти прийняття СССР до женевської інституції) й інші факти французького русофільства повернули Польщу рішучо „лицем до Німеччини". Поляки добре памятають, як Франція, переговорюючи з СССР про мілітарний союз 1934 р., не притягала до цієї справи Румунії, бо готова була пожертвувати новому союзникові провінцію свого старого васале — Румунії (Басарабію). Щоб не бути знарядом у руках Франції, Польща вийшла на поле міжнародньої політики з своїми власними проєктами й плянами. Поки між Німеччиной та СССР є політичне напруження, Німеччина має великий інтерес у союзі з Польщею. Але чи буде виказувати свою вдячність Німеччина Польщі і в будучности, невідомо. Чи не доведеться полякам знов благати помочі у „благородної Фраціі", як це бувало вже не один раз в їх історії?

Д. І.

ПОЛІТИЧНА ПАНОРАМА

Від часу до часу, необхідно піднестися бодай думкою — в небесні простори, щоби поглянути звідти на розбурхані хвилі інтернаціональної політики та занотувати чергові відміни в взаємовідносинах ріжних країн. Бо взаємовідносини ці відмінюються з казковою швидкістю і треба відзначитися великою елястичністю, щоби вміти вчасно достроювати до них свої політичні струменти, щоби не втратити місця в інтернаціональному концерті.

Щодо нас, правда, то наше місце в тім концерті цілком покищо непомітне, і наші голоси тонуть у морі згуків могутньої музики великих держав; та саме ті постійні відміни та суперництва, що виникають між світовими музикантами, дають нам можливість надіятися, що — при відповідному вмінню використати обставини — ми зможемо значно поліпшити своє політичне становище.

Отже перш за все: італійсько-етіопський конфлікт. Стверджуємо, що рішучість італійського уряду, яка спирається на безсумнівну однодушність італійської нації, продовжувати африканську війну — не слабне, а навпаки скріплюється останніми перемогами на всіх фронтах. Економічні санкції, застосовані до Італії з боку Ліґи Націй, виявилися цілковито невистарчальними, і — за винятком туристичної промисловости — мало чим діткнули життя італійського народу, що було вже раніше скероване корпоративістичною політикою фашистівського уряду на шлях все більшого економічного унезалежнення та етатизму (державної контролі економічного життя). Політика санкцій та викликана нею політика протисанкцій значно улекшила ці наміри італійського уряду. Проте залишається на обрію загроза поширення санкцій на нафту. Треба сказати відразу, що на ході подій в Африці ембарґо на нафту не відбилося би, бо італійський уряд мав час зробити для армії величезні припаси нафти, але ця спроба натиснути в такий спосіб на Італію значно погіршилаб відносини на европейському суходолі, і привелаб до остаточного розриву між Італією та Францією і Анґлією і кинулаб Італію в обійми Німеччини.

Стверджуємо також, що в Франції внутрішнє становище значно погіршилося. До влади приходять соціяльно-радикальні елементи, які своєю політикою, як колись уряд Керенського в Росії, сприяють ширенню у Франції комуністичного руху. Зрештою чимало з найбільш помітних діячів цього радикально-соціялістичного табору, як наприклад Еріо, славні зі свого советофільства. Упадок уряду Лаваля означає також погіршення відносин між Францією й Італією та між Францією й Німеччиною.

В Анґлії закордонною політикою заправляє Іден, якого відвідини Москви та довгі розмови з большевицькими діячами дають свої наслідки в несподіваному співробітництві з Советами в Лізі Націй. Резолюції останнього Конґресу Комінтерну в Москві, революція в Бразилії, збільшення комуністичної діяльности в Франції, кольосальні асиґнати на воєнне зброєння Советів, виказують недвозначно, що Москва ані трошки не відмовилася від свого світового імперіялізму, який вона прикриває плащиком світової революції і до якого йде також шляхом революційної пропаґанди між ріжними кольоніяльними та кольоровими народами, що їх оборонцем Москва себе проголосила. Та проте анґлійський уряд воліє співпрацювати в Женеві з Советами, ніж признати помилковість своєї політики щодо Італії. Тимчасом становище Анґлії стає з кождим днем труднішим. Лицемірна оборона прав варварської Етіопії, де досі процвітає рабство в його найгірших виявах, висунула справу незалежности вільнолюбного Єгипту, що вказує на свою давню культуру і на свої права самому керувати своєю долею. В Індії підносять знову голову націоналісти, і на Далекому Сході Японія, використовуючи завелике зацікавлення Анґлії етіопською справою, продовжує велитенськими кроками свою експанзію на азійському суходолі та домагається повної рівности з Анґлією й Америкою на Тихому океані, рівности в зброєннях, що фактично означалоб її цілковиту перевагу.

На ближчому азійському сході чотири країни, що знаходилися колись поза виключними анґлійськими впливами, Туреччина, Ірак, Іран і Афганістан, завязали пакт, що зобовязує їх вести спільну закордонну, головно економічну, політику.

В середній Европі Німеччина продовжує свої зброєння і починає все частіше говорити про свої втрачені кольонії, яких потребує німецький нарід. Цілий світ ділиться на два табори: тих, що мають і що вживають всіх засобів, щоби вдержати своє добро, і тих що не мають і хотять мати. Справа комплікується тим, що в таборі тих, що мають, знаходяться Совети, які силою річей не можуть відмовитися від політики революціонізування світу, сприяючи тим політиці тих, що не мають, а в таборі тих, що не мають, знаходиться силою свого ґеоґрафічного становища Польща, що має далеко більше від того, що повинна би мати, але, положена між Советами і Німеччиною, не може вирішити, хто з них двох страшніший. Доля Польщі в **кожному** випадку мусить бути траґічна. Вона мусітиме спокутувати немудру захланну політику ріжних Ґрабських та Дмовських, що рахувалися зі своїми апетитами, але не зі здатністю травлення польського національного орґанізму. А український горіх виявився для Польщі цілком нестравним.

Наше місце в наростаючому світовому конфлікті є цілком добре визначене. Ми мусимо бути з тими, хто намагається за будьяку ціну перебудувати світ на нових національних і суспільних основах. Даремно ті, що володіють світом, вдягатимуть на себе маску „оборонців жертв чужих імперіялізмів". Доки ми самі залишаємося найбільш страждальною жертвою московського імперіялізму, годі нам вірити „високо-гуманній" праці на користь нападеної Етіопії. Доки міліони нашого народу терплять, при мовчазній байдужности Ліґи Націй, під чужинецькими режімами, що зобовязалися були перед тою Ліґою Націй (не перед українським народом) ріжними трактатами охорони національних меншин до територіяльних автономій включно, годі нам вірити в щирість анґлійської політики щодо дотримування зобовязань, взятих перед Ліґою Націй. Коли міліонові маси нашого народу білої раси йшли — по волі Ліґи Націй — в поневолення Польщі, Румунії та Чехословаччини, про що тоді думали анґлійські гуманісти? Коли до Ліґи Націй доплилили сотками петиції україн[illegible]х послів, духовенства і простих людей, що скаржилися на порушення найелементарніших прав української нації, що знайшлася під чужинецьким пануванням, де тоді були всі оті „санкціоністи"? Не віримо словам, але придивляємося ділам. А ці останні самі промовляють за себе: скільки вовкові не вдягати овечої шкіри, вовк вовком залишиться. А що ви кричите, що ніби хочете ратувати запалену етіопську хату, то хіба не ви самі запалили нашу українську хату, та ще й досі вогню до неї підкладаєте?! Наш обовязок: ратувати **нашу** власну хату, і з того нашого обовязку нас ніхто звести не сміє

Евген Онацький,
Рим.

УЛАС САМЧУК

ГОРИ ГОВОРЯТЬ

Роман у 2-ох частинах.

Частина перша.

Передрук забороняється! — Авторські права застережені.

9

„Сядеш і сидиш". Я й тоді так само сів собі й сидів. Сонце тоді так само заходило. Хто винен, що я вертався собі з полонини, був утомлений і сів посидіти. З того гарного в долині будиночку доносилася музика. Грали на ґрамофоні. Рідко коли послухаєш у нас ґрамофону, ну я й сів послухати.

Це так зненацька сталося. Вона ціла біленька вийшла з смеречняка, та просто до мене. Вся, кажу, біла. І убраннячко біле й панчішка, і черевички. Очі лиш дуже чорні й чорне волосся, та рожева стрічка, якою підперезалася. Занімілий і задубілий, хіба я знаю, на що тоді був подібний. Якесь звіря, чи що...

— Minek ulsz te itten?*).
запитала по-мадярськи.

— Nem tudum. Не розумію.

Дивлюся на неї. Обдивилася мене, обмацала, токнулася моєї руки. Глянув на свою руку, на її, злякався й швидко заховав свою. Моя, як кусень цегли, а її ніби з кришталю рожевого. Також їй подобався мій кожух. Обмацала, оглянула, щось говорила. Зрозумів з того тільки останнє:

— Так ти не знаєш по-мадярськи?

— Знаю „нем тудум".

— Усміхнулася й каже: То дуже мало. Навчися. Всі порядні люди говорять по-мадярськи. Як звешся?

„Як звешся" було по нашому.

— Ага, Цокан! — і далі щось белькотала, так, що зо всього я лиш пару разів зрозумів Цокан. Після вона ще раз торкнулася моєї лаби, усміхнулася й зникла.

Лишилася усмішка та запах. Довго ще сидів. Думав, ще вернеться, але ні. Встав і забрав з собою усмішку й запах. Чого мені тоді так легко йшлося, не знаю. Я ніс пишно усмішку й запах, ніс і собі усміхався. Ліг спати, а усмішка й запах коло мене. І я нераз, дурний і соромливий, літав під хмарами, де сяючі озера горять у сяйві рожевого світла, а по них плавають діямантові палаци. Мене несуть до них коні з огненними гривами, а я цілому світові усміхаюся. Ох, який я був дурний. І цього дня й багато минулих, нераз приходив до того пеньочка, щоб посидіти. Але вона вже більше не вийшла. Одначе чомуб мені не прийти сюди й не посидіти. Це мені вільно робити, я цим нікому не перешкоджаю. От я собі сиджу й дивлюся в низ. Там брешуть собаки, снують люди. Часом почую знайомий вальс ґрамофону. Досить щось мучить, але не скаржуся. Я, зрештою, як і кожний гуцул, не вмію скаржитися. Для мене все добре. От щось мені здумалося, піднімаюся та йду в ліс. Тихо тут і урочисто. Ні в одній церкві не чую такої побожности. От на коліна впаду й почну молитися. Під ногами вічне мокрий мох. У нього грузнуть ноги й пахне чимсь гострим. Повалені буреломом погнилі колоди, нагадують трупи. Колись це, мабуть, були люди. Вони обернулися в дерева, а після в трупи.

Одного разу, здається, піймав її. Падав дощ і ветер зухвало розгойдував ганебно тонкі хоч і високі смереки. З рушницею йшов лісничий, а коло нього два пси. І була з ним також якась, невисока тонка, загорнена в чорний блискучий дощовик, особа, обличчя якої не бачив. Але я рішуче був переконаний, що то вона й то була вона. Дуже скоро знов стратив її. Це смішно. Вона поїхала до школи, а я дурень, чорт зна чого, лазив по тих лісах.

7.

За тиждень по Пречистій Юра відійшов до війська. Погода скоро змінилася. Небо затягнулося й загусло. Полилися дощі. Я все ще ходив у Лазещину, а Павло до Ясіня. Час повз безконечно. Мамка плакала за Юрою. Ночі довгі й бурхливі. Дещо краще було, як ходили до бутину. Натягнешся за день, приволочешся поночі додому й спиш камяним сном.

Ходили зрідка й на вечерниці. Дмитриха-вдовиця, чоловіка котрої забило в бутині дерево, боялася сама, — „чоловік ходить", скликала до себе дівчат... Приходили, приносили вовну, микали, пряли, співали пісні. Приходили й леґіні.

Пару разів, не дивлячись на далеку дорогу, приходила й Марійка. Павло рвав і метав, бо якраз у ті вечорі був деінде. Три рази перед Різдвом приходила й три рази прогнав. Лютував, але дарма. Після вже кожний день заходив, але Манівчук спостеріг, куди бігає донька й поклав тому край. Глибоко ненавидів Цоканів. Краще смерть ніж віддати доньку за ворога.

Перед Різдвом рознеслася чутка, що Марійка засватана. Ось лише псіт мине й до шлюбу. Павло, як стояв (почув це вперше в бутині) з сокирою, так нею рубнув, що по самий обух ввігнався в колоду, аж скалки бризнули.

— Що тобі сокира винна, чоловіче? — кпиться Німчук, який йому ту чутку передав. Цей стоїть, набиває люльку й посмішки подивляється на Павла. Багато гуторок ходить тепер за Павла й Марійку. Лазив до неї Янчеюк, а Павло бігав, як скажений. Ніде не міг її піймати. Ходив леґінь по бутині, мов роздратований бугай. Тяжечі колоди двигав, лаявся. А Німчук ще й підюджує:

— А знаєш, Янчеюк казав, що ти його злякався. Похвалявся, що як тебе зустріне, то вибє з твоєї макітри всю решту згадок про Марійку. Я йому, хвалиться, ще утру носа й зібю ту його пиху.

Павло суворо зиркнув на Німчука. — Коли ти, голубе сизий, брешеш, то дивись, щоб я тобі ребер не полічив. Не думай собі, що я дурний баран, який бє лобом у мур. Що Янчеюк від мене дістане, це вже йому сам Бог від народження приписав, але не цькуй.

Приїхали ввечері додому й Павло одразу подався до Ясіня. Іншим разом батьки счинилиб бучу, але тепер це не було безпечно. Лише мати при відході гукнула: — ти хоч наївся як слід! — Він щось муркнув і відійшов.

Ніч темнюща. Мете снігом і засипає очі. Ноги глибоко грузнуть у заметах. Пішов просто через Буковинку до двірця, де живе Манівчук. Дійшов і кроків зо сто перед Марійчиною хатою зупинився. Бачить будинки й подвіря. У хаті світиться. Тихо. „Іти, чи не йти?" — ввагається думка. „Зайти, напевно біда станеться. Не зайти... Ні, будь він сучий син, останній з останніх, коли він відпустить тому драбові таку дівчину". Ні, він ще не зайде. У нього майнула інша думка. Мусить перше зайти до коршми... Але як той чорт за цей час утіче. А він напевно тут є.

Павло стояв і вагався. Вітер обсипав його снігом. Навколо ніч темнюща. Де-не-де миґають ледь помітні огники гуцульських хат. Верхом Тиси перли з гамором насхід вітри. Вони реготали, насвистували на тисячу ладів дику сатанську музику, торзали й шарпали намучену душу Цокана. Він готовий тепер на все. Готовий зайти до тих людей, упасти навколішки й благати їх, молити, ридати перед ними. Колиж ні, — горе їм. Він ще побореться з ними, він докаже, що з ним кепські жарти.

У Манівчукового сусіда також світиться. Павло зайшов до нього й попросив, щоб той пішов до Манівчука й розвідав, чи є там Янчеюк. Той пішов і розвідав. Є. Він там є. Сидить, розмовляє. Добраніч. Віддячимося в коршмі. За мною пиво, — каже Павло.

(Далі буде).

*) Чого ти тут сидиш?

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ПОЖИВА Й ПЕВНІСТЬ.

Цікаву осторогу видає до американської публики д-р Говард Гаґард, професор психольоґії в Єйльськім університеті. Він звертає увагу на зловживання засобів розголосу (себто ґазет, радіо, тощо). Каже він:

„Засобів розголосу від якогось часу щораз більше зловживають для розголошування фальшивих засобів поживи. Публика є зовсім наївною в тих справах. Треба більшого скептицизму".

Наївний — тут стільки, що легковірний, а скептичний — той, хто сумнівається. Отже радить він не вірити легко у все те, що вам скажуть, але брати все, як то кажуть, з певною дозою соли.

Памятати треба, каже вчений, що ті, що такі середники поживи продають, не дбають стільки за наше здоровля, скільки за свою кишеню. Іншими словами, таке теж буває, що як їм на кишеню здорово, а нам на здоровлю шкідливо, вони на наше здоровля вважати не будуть. За це треба вважати нам.

НАЦІОНАЛЬНІСТЬ І ЗДІБНОСТИ.

Нюйорська стейтова торговельна палата недавно тому заявилася проти надання повної державної незалежности від Злучених Держав кольонії Пуерто Ріко, а заявилася проти цього на тій основі, що діти уроженців Пуерто Ріка в нюйорських публичних школах виказують інтеліґенцію, багато нижчу від інтеліґенції дітей іншого походження.

Пуерторіканці на вістку про цю заяву страшно обурилися. Ріжні їх провідники на ріжні способи доказують неслушність закиду нюйорської стейтової торговельної палати. Одні питаються: чи це слушно судити про здібність пуерторіканців у Пуерто Ріко до незалежного політичного життя на основі здібності дітей пуерторіканців у Ню Йорку? Чи не можливе таке, що діти пуерторіканців у Ню Йорку можуть не мати здібностей жити в умовинах великого міста в чужім краю, але зате діти того самого походження в рідні́м краю дуже здібні до правлення цим краєм?

ЯКИМ ПРАВОМ?

Це дуже слушний запит, але чи не варта би поставити нюйорським купцям іще одно питання: Яке право мають купці квестіонувати право пуерторіканців до самостійности?

Передовсім, чому вони це роблять? Чи не тому, що вони бояться, що з самостійністю Пуерто Ріка ослабне бизнес американських купців у Пуерто Ріко?

Колиб навіть так було, то чи вільно купцям на основі свого страху виступати проти самостійности народу, що її бажає? Чи не мають пуерторіканці права на самостійність навіть тоді, якби через цю самостійність нюйорські купці справді мали втратити бизнес з пуерторіканцями?

А зрештою, чи нюйорські купці думають, що вони поправлять купецькі відносини з пуерторіканцями, нападаючи на пуерторіканську самостійність? Чи не вказував би їм політичний розум якраз про цю справу мовчати? Отже властиво хто тут не проявляє політичного розуму: чи діти пуерторіканських іміґрантів у Ню Йорку, чи старі нюйорські купці з торговельної палати?

ЯК РОБЛЯТЬ РЕВОЛЮЦІЇ?

Люди, що цікавляться революціями, мають справді немало фактів для думання в слідстві, що саме тепер ведеться перед сенатським комітетом для розсліду амуніції в справі бразилійської „революції в 1932. році.

Замітні факти з першого дня слідства такі: революціонери в Бразилії діставали гроші з Арґентини. Гроші переслано телеграфічно до Ню Йорку та зложено тут на конто одного чоловіка, що тепер виступає перед сенатом і все розкриває. Аґенти революціонерів для продажу амуніції були все люди, що вживали прибраних імен. Їх аґент часто ходив з величезною готівкою при собі, наражений на грабіж бандитами. Купували в Злучених Державах амуніцію та військові літаки проти урядової заборони. І таке інше.

Коротко кажучи, ведено справу так, як звичайно ведеться в інших революціях. Як є яка ріжниця, то хіба та, що бразилійські революціонери були видно добре засоблені в гроші, бо зложили в однім нюйорськім банку на конта революційних закупів суму 1 мілион 115 тисяч долярів.

Анте Дукіч.

ОБІТНИЦЯ

(З хорватського переклав **Віталій Петровський**).

Обітницю я дав собі орати
Для викуплення прадідівського довгу.

Тож як тільки відчиняться соняшні
двері золотії,
Я з ярмом на шиї
В плузі йду.

Заливаюсь гірким потом, і потом
своїм
Благословлю землю матір.

Колиж сонце піде за верхи
І двері зачинить цілком за собою
І усюди розстелиться тьма,
На кінці праці цілого дня
Нагорода стоїть перед мною.

Яка?
Порожна жменя,
Мов та порожна домовина,
В якій вже й кісток нема.

А яб і кости свої віддав,
Щоб їх у землю заорати;
І очі свої, щоб ними міг засіяти я
ниву,
Щоб з них новії квіти проросли;
І кров свою, щоб підливатися могли
Ті квіти на моїй ріллі:
Щоб старосвітська дідизна запашною стала,
І кожна та її ділянка, що лежала
Століття довгі
В перелозі.

Така моя обітниця.

І тому:
Голодний, спрагнений, знесилений
Орю.

Кожного ранку я з ярмом на шиї
Тягну плужок
І борозни творю новії.

Щоб орати,
Щоб мучитись.

Терплю я муки від ярма страшні,
Здирається з живого мяса шкіра
на мені,
Я ледви зношу мій біль.

А за мною...
За мною диким криком гукає
Й батогом підганяє
Якийнебудь — віл.

Податки в Польщі.

До податкового уряду приходить якийсь панок платить податок 200 зл., і то готівкою! Інспектор зміркував, що він замало йому назначив:

— Знаєте, пане, тут зайшла помилка. Ви маєте платити 300 зл.

Панок вийшов і приносить іще 100 зл. Інспектор аж підскочив з подиву:

— Знаєте, тут щось не так. Ви маєте заплатити 400 злотих.

За годину панок приносить іще 100 злотих.

— Ми вирішили, добродію, що ви повинні заплатити рівно 500 злотих.

Панкові цього вже було забагато. Виняв з кишені машинку, кинув на стіл і каже:

— Коли ви такі мудрі, то друкуйте собі самі!..

—o—

В ресторані.

— Кельнер, платити!

— Прошу дуже.

— Я маю телячий мозок, моя жінка воловий язик, а дочка гарячі ніжки.

УКРАЇНСЬКА ДЕМОҐРАФІЧНО-ГОСПОДАРСЬКА ВИСТАВА В БЕРЛІНІ

(ВУНІ) Заходом „Українського Наукового Інституту" та „Ґеоґрафічного Інституту" при берлінському університеті відбувалася в днях від 14. до 20. січня ц. р. в великій рисунковій салі Ґеоґрафічного Інституту виставá демоґрафічних і господарських карт і діяґрам українських етноґрафічних земель, що перед тим у грудні була влаштована у Львові Ґеоґрафічною Комісією „Наукового Товариства ім. Шевченка" заходом д-ра В. Кубійовича.

Берлінська вистава, улаштована зразково в найвідповіднішому для цього місці, в центрі ґеоґрафічних і картоґрафічних студій, в „Ґеоґрафічному Інституті", що стоїть під проводом таких фахівців як професор д-р Пенк і д-р Кребс, мала на меті поінформувати німецький культурний світ, а зокрема німецькі фахові сили про демоґрафчні, економічні та культурні відносини на українських землях.

Відкриття вистави відбулося дня 14. січня в великій салі „Океаноґрафічного Музею" в присутності коло 240 осіб, між якими було чимало представників німецького наукового й політичного світу та місцевої й закордонної преси. Виставу відкрив директор „Ґеоґрафічного Інституту" проф. д-р Кребс довшою промовою, з якій між іншим висловив признання Науковому Товариству ім. Шевченка за його успішну наукову працю та підкреслив незвичайну вагу та цінність вистави й неоціненого труду автора переважної частини виставлених 52 карт і діяґрам д-ра Кубійовича.

Після того д-р Кубійович виголосив вступний виклад про „Людність і господарство України", якого зміст подаємо далі. Виклад д-р Кубійовича, ілюстрований наглядно виставленими картами й діяґрамами, викликав між зібраними велике заінтересування та оживлену фахову дискусію, що затягнулася до 10-тої години вночі. Зпоміж визначних промовців особливо прихильно та з признанням для української науки, а зокрема для праці д-ра Кубійовича поставилися проф. Кребс, що теж дякував і „Українському Науковому Інститутові" за уладження вистави, відомий сеніор-ґеоґраф, проф. д-р Пенк, що як дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка згадав теплими словами про тяжку долю свого визначного учня проф. Ст. Рудницького, й директор „Інституту для студій над національними питаннями" проф. д-р фон Леш, що був захоплений картоґрафічним матеріялом.

Сама вистава викликала незвичайне заінтересування. Її відвідало кількасот осіб, між ними чимало фахівців і визначних учених, що радо користали із особистих пояснень д-ра Кубійовича й тільки жаліли, що вистава з технічних причин не могла довше тривати. Були теж і корпоративні відвідини з боку фахових інститутів і орґанзацій, при чому чималу прислугу робив ілюстрований катальоґ вистави, старанно виданий „Українським Науковим Інститутом" в Берліні: цей катальоґ з передмовою проф. Пальме був прикрашений мистецькою обгорткою роботи нашого визначного мистця проф. Василя Масютина.

Слід ще згадати, що д-р Кубійович мав з приводу вистави ще й кілька фахових викладів, між іншим прегарний джерельний та строго науковий виклад в „Українськім Науковім Інституті" про вислід останнього перепису людности у Східній Галичині (17. січня) та окремий антропоґеоґрафічний виклад про Україну в „Німецькім Товаристві для розслідів східної Европи" (13. січня).

Загалом вистава сповнила як слід своє завдання, чого доказом можуть бути дуже прихильні статті в найбільших німецьких часописах як „Фелькішер Беобахтер", „Льокаль-Анцайґер", „Берлінер Таґеблят", „Фрає Прессе", „Каттовіцер Цайтунг" і в інших газетах і журналах.

К. Р.

ВІЙНА СЕР ДЖЕЙМСА ДУНКАНА З ЕВРОПОЮ

Два новочасні королі грають незвичайну партію шахів. Сер Віліям Блекфілд є королем шоколяди, сер Джеймс Дункан королем високих печей. Це найбагатші люди нового світа.

На полях шахівниці, що були так великі, що можна було вигідно уставити стільці, сиділи з обидвох сторін по шіснацять живих фіґур. Поміж ними гарні жінки з брилянтами і мужчини в смокінґах.

По обох сторонах стояли на підвищеннях два фотелі для двох королів.

Заклад, за який де гра, не є теж звичайним.

— Цей, що програє партію — була умова — має доконати щось таке, що задивує ввесь світ.

Змагуни сиділи на своїх престолах, скуплено дивились на картину боротьби й час до часу таємно виголошували:

— Ця лейді зволить перейти на те поле.

Названа лейді підносилась і засідала на новому полі.

По годинних змаганнях гра добігала до кінця.

— Міс Дункан, прошу з 7 А на Ц 6 — приказує батько.

Смотрик, літ шіснацять, улюблена доня свого батька, зручно викрутилась поміж стільцями й сіла на новому місці.

— Сер Джек, прошу з Е 1 на Б 4. Шах і мат! — кликнув у цій хвилині шоколядовий Блекфілд.

Партія закінчена. Очі всіх звертаються на побідженого. Цей спокійно ждав. Програв, бо так хотів. З розмислом, щоб зробити собі приємність тим таємним пляном, яким хотів задивувати хоч на тиждень своїх сусідів-міліярдерів.

— Ти програв, чесний товаришу.

— Так, і мушу вивязатися з обітниці. Від сьогодні за три роки запрошу вас на другу партію шахів, до моїх нових дірб, більших як сьогоднішня Франція. Там у стіп узгіря білої медведиці споживмо виноград, що вродиться там, де сьогодні лежать звали ледів.

— Деж воно буде?

— Довідаєтеся за кілька днів.

*

Третього дня після програної Джеймс Дункан щез. Світанком усів на свій яхт і відплив у невідомому напрямі. Але від чогож його приятель Блекфілд? Уже від вчора окружив його сіткою аґентів. Дванацять їх слідкували його й підглядали. Колиж Дункан відчалив від берега, за ним у слід попрямував пароплав.

Два тижні після цього одержав Блекфілд іскрову телеґраму з Копенгаґи:

„Наш приятель закупив від данського уряду 700,000 кв. кільометрів у Ґренляндії і в державному банку зложив чек на сто міліонів долярів".

— Збожеволів старий. За це все я не дав би одного доляра.

Коротко після цього зарисовуються дальші пляни партнера. Його сталеві заводи здвоїли працю. Власні кораблі й сотки чужих вивозили маси заліза, тисячі бочок цементу, гори шутру, й піску до безлюдних коралевих островів, що лежали на лінії „Ґольфштрому".

Щойно тепер зрозумів Блекфілд, що діється. Напічнявів заздрістю, як губка оцтом.

Було ясно, що Дункан постановив украсти Европі гарячу струю, що пливе біля Анґлії й Скандинавії, щоб зробити з Ґренляндії Рівієру. Очевидно, що Европа за кілька літ закостеніє; тоді Дункан поділить свою Рівієру на будівельні площі й буде продавати їх по аптикарських цінах. Що за міліярди!..

В розмові з Дунканом запропонував Блекфілд свою фінансову допомогу, але Дункан відкинув.

— Добре! Але скажи, друже, що скаже на те Европа?

— Щож мене обходить Европа?

— Але вони готові погодитися між собою і виповісти тобі війну.

— Нічого собі з цього не роблю.

Дункан день і ніч будує сталево-бетоновий вал. Передтим пустив поголоску, що відкрив на коралевих островах нафтові джерела.

Нічого не прочуваючи, Европа дальше скликувала дипльоматичні зїзди. Але по двох літах на земській кулі зайшли зміни. Зима в Евопі стала тяжчою. Люди гинули як горобці, а весна приходила щойно в червні. В тому часі на Ґренляндії стояли леди і вона перший раз від вісьмох тисяч літ покрилася буйною рістнею.

— Що це таке? — кричали ґеоґрафи, астрономи, природники. — Хіба стара земля вийшла зі своєї оси!?

Тимчасом Блекфілд зрадив таємницю Дункана своїй жінці і все вийшло на яву. На цілій земській кулі всі зацікавилися тим, а в закатареній Европі — обурення і божевілля.

Між Лондоном і Парижем, Берліном і Стокгольмом, Бруселю й Копенгаґою безупинно стогнуть телєфони й тріщать іскрові депеші.

— Треба радити, радити! Якнайскоріше радити!

В Парижі збирається Загальна Рада Амбасадорів, а в Женеві Ліґа Націй. Всюди радять і радять, а в Европі щораз холодніше й холодніше...

Нарешті на Раді Амбасадорів западає рішення, що тою справою має занятися Ліґа Націй. Одночасно в тій самій годині в Женеві запало рішення, що справою Дункана мусить зайнятися Рада Амбасадорів.

Тому справу взяв у свої руки Париж і вирішив війну.

Усе пішлоб як з платка, але під кінець народи прийшли до спору: це була квестія начального вожда обєднаних збройних сил. Тут Париж і Берлін станули напроти себе, як два окуні. Французи доказували, що понад маркіза Леґрам нема кращого вожда. Німці з заїлістю хотіли переперти Отона фон Блюмтбад-Доннерветер.

На щастя, в останній хвилині уратував справу швед, що запропонував у тій справі жереб. Всі погодилися.

Після дискутовань до тягнення жеребу знову вилинула перешкода: хто має тягнути жереб, щоб при цьому не було шахрайства.

По двох дебатах встановлено, що жереб тягнутиме найкраща жінка на світі.

Повстав ентузіязм з цього приводу. Ухвалили реґулямін конкурсу.

Знову вибухла суперечка, де має відбутися конкурс і який буде склад оціночної комісії. Але по довгих і трудних дебатах якось ійшло до порозуміння. А в Европі ставало все холодніше й холодніше.

До конкурсу зголосилися 120,000 жінок з цілого світу. Але щож? З початком червня були ще такі морози і заметлі на Елізейських Полях, що жінки були в розпуці, як одягнутись.

Та французькі красавиці — спритні. Миттю видумали костюми „а ля Ескімо", шкіряні мішочки з вовною наверх.

Тимчасом, коли всі шкіряні костюми були вже готові, раптом на Елізейських Полях настала весна. Що сталося?

Незабаром тайна вияснилася. В конкурсі під прибраним назвищем брала участь міс Дункан. Коли вона вдягнула новий костюм, побачила, що їй не до лиця. Тому негайно зателефонувала до батька, щоб на час конкурсу пустив цілу гарячу струю на Париж.

Нарешті надійшла хвиля конкурсу. Голосування зачалось в 2-гій годині. Суд випав направду зовсім безсторонно і справедливо: кожна жінка дістала один голос — і то власний.

Отже найкращої жінки тягнути жереб не було — а тут знову навіяло холодом з півночі.

Розпука!

Тоді Маркіз Леґран змінив бойову тактику і взяв диктатуру в свої руки. Не питаючи нікого, вдягнув свій парадний мундір і пішов до палати міс Дункан.

У неї розбудив жаль.

— Їдь до свого батька і попроси його, щоб відступив нам половину гарячої струї. Ми за неї заплатимо.

— Згода.

У батька вона розплакалась і виєднала, що Дункан пообіцяв навернути горячу струю, що пливе біля Бразилії, на Францію.

Так скінчилась війна Европи з сер Дунканом.

Пер. **(ар).**

НАРОДНЯ ЧЕСТЬ І ХАРАКТЕРНІСТЬ

„Шукайте царства небесного, а решта все вам буде дане" — каже християнська церква: Світські провідники кличуть— „плекайте національну честь, а все, до чого прямували наші прадіди і за що під нинішню хвилю сотки тисяч наших найкращих синів поклали своє життя, здобудемо". Національна честь — це найгарніша з усіх горожанських чеснот, це найпевніша і найскоріша дорога до цеї вимріяної нами соняшної будучности. Лише через національну честь станемо сильні політично, культурно й економічно. Сповидно виглядає це на деклямацію. Але коли пильніше приглянемося цьому кличеві, коли порівняємо себе з сильними народами як під нинішню хвилю, так і в минувшині, то стане нам ясно, що сильними стали англійці, німці, французи в наших часах, а перси, греки, римляни в старині лише через культ національної чести. З нами не числяться, нав усюди легковажать, не признають за нами цього, що за законами божими і людськими нам належиться!

Чому? Бо ми самі своєї народньої гідности не боронимо.

Пригляньмося ближче цьому кличеві: Першою ознакою народу є його рідна мова. Культ рідної мови це — найсвятіший обовязок. Бо „хто рідну мову забуває, той у грудях не серденько, а лиш камінь має". Лише в цей спосіб можемо в короткому часі нашу рідну українську мову зробити загально вживаною — памятаючи про це, що де гомонить українське слово, там є наш Рідний Край. — Українська мова становить межі того краю.

Другим не менше важним чинником національної чести є характерність. — Вона є віссю національної чести. Зовнішньою ціхою характерности є словність. Слово характерного чоловіка є рівновартне з його життям.

Характерний чоловік додержує даного слова, хочби прийшлось найбільші жертви за це понести. Тому слова ніколи легкодушно не дає. Добре наперед розважить, чи в силі виконати те, що обіцює, а по основній розвазі дає на щось слово чести. Людина нехарактерна є легкодушна, на око дуже услужна, мила. Все чогоб ми від неї не вимагали обіцює, одначе ані не думає свою обіцянку виконати. Це ціха рабів. Раби є дуже покірні, услужливі, все обіцюють, чого від них їх пани жадають, бо інакше наразилисяб на їх негодування — а навіть на побої.

Нарід, що довго жив у неволі, передає свої хиби своїм потомкам — хочби вони вже не були рабами, а вільними горожанами. Вони одідичують рабські прикмети своїх родичів у наслідстві. Тому й біблійний Мойсей, водячи жидів сорок літ по пустині, хотів свій нарід очистити від цього рабського тавра і покласти в їхніх душах основи вільного народу.

Скільки то невдач, скільки лиха, скільки непотрібних терпінь спадає на нарід через нехарактерність його власних синів. Прикладів знайдемо аж надто багато. Характерний чоловік виконує з математичною точністю раз узятий на себе обовязок. Характерні батьки й мами виховують також свої діти на характерних громадян. Без характерности не можна собі ніяк подумати національної чесноти.

Окрасою національної чести, силою її і могутністю є сильна воля. Сучасність, як і минулість, подає нам сотки прикладів, де сильною волею довершувано майже чудес. У сьогоднішнім „великім часі" треба нам конче повести доцільну плянову акцію в напрямі вишколення у нашого народу сили волі. Ця акція повинна бути ведена у всіх організаціях, які гуртують нашу молодь, і також старших громадян. Стоячи на сторожі національної чести, чимало лиха можна буде у нас усунути, а ще більше непотрібних жертв заощадити, та далеко скорше і лекше здійснити мрію-ціль, що все перед нами утікає. — („Батьківщина").

Тимотей Федоляк.

Мусій Степанчук.

БОДРО І СМІЛО

Годі нам вічно сум виливати
На чужині!
Сумом полекші не принесемо
Ми Вітчині!

Хоч нашу душу горе, мов камінь
Тяжкий, давить,
Хай наше око сміло й весело
На світ глядить!

Годі униз все чола хилити
Й долю клясти,
В журбі охоти й запалу до праці
Нам не знайти.

Журба і смуток, вічне зітхання
Творить рабів;
Сміливість, веселість світить надію
Щасливих днів.

Сміло й гордо, бодро й весело
Нам треба йти:
Смілива праця може лиш долю
Нам принести.

Сміливим кроком ми все зайдемо
Хочби й куди;
Сміла людина горя не знає,
Ані біди.

Бо до відважних право належить,
Їх цінить світ;
Сумний, несміливий рабство й кайдани
Вічно терпить.

Сміливож, браття, з оком веселим
Вперед ідім!
Вітчині нашій кращую долю
Й волю несім!

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ВИКОННОГО КОМІТЕТУ ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

Наради відбулися в суботу, 26-го жовтня 1935 р., в Джерзі Сиmі, в домі під ч. 83 вул. Ґренд.

(5)

Не наводимо дальших справ, бо всі вони таксамо „правдиві": всі злісно зафарбовані **есерівським сосом. Мусимо лише зазначити, що п. Кедровський неправдиво назвав себе в дописі „інспектором Армії", бож він ніколи не мав цієї** почесної й відповідальної військової ролі. Він був кілька місяців у 1919 р. на чолі державної інспектури, яку створили есдеки й есери, що були в уряді С. Петлюри. Метою такої іспектури було мати партійно-соціялістичний нагляд за певністю боевого складу старшин і прищіплення їм необхідности підперти червону Москву. Отже це були комісарі з функціями большевицької чеки. Цю дуже шкідливу інспектуру — на домагання цілого бойового складу (отже й Капустянського) — розпорядком Гол. От. Петлюри усунено від впливів на армію. Це ще одна з причин, чому п. Кедровський так завзято плюгавить українських старшин, і Капустянського між ними. Ще додам, що та інспектура старалася розкладати й Галицьку Армію, але проти того рішучо виступили диктатор Петрушевич і ціла Команда.

Що торкається стратеґічних міркувань п. Кедровського, то з них видно, що він у цій ділянці й зеленого поняття не має. Зазначую, що бойові чини наших героїчних Армій списані нами докладно в книжці „Похід Наших Армій на Київ і Одесу.

П. Кедровський покликується на своїх ріжнородних партійних помічників, прим. Петра Певного, того Певного, що був прокуратором у наглому суді над одним з героїв Української Армії, Болбочаном. Болбочана присуджено на розстріл. Цей певний веде тепер свою Каїнову працю в Польщі. Це найближчий помічник п. Кедровського в його „корисній" праці в часі визвольної боротьби.

Переважна часть партійних товаришів п. Кедровського в часах боротьби проти червоної Москви перейшла під назвою боротьбістів на московську, большевицьку сторону й поборювала наші війська. Менщість есерів, що була в уряді УНР, з одного боку — як вище згадано — працювала над розкладом Галицької й Придніпрянської Армії, з другого, намагалася створити свій апарат при Гол. От. Петлюрі, щоби перетягнути його до червоної Москви.

Які „самостійники" були есери, видно хочби з відозви з листопаду 1917 р., коли то відбулась большевицька революція, а есерівсько-есдеківська Центральна Рада створилася в Києві. Ґен. Секретаріят тоді писав у відозві до українського населення між іншим ось що: **„Всі чутки і розмови про сепаратизм, про відокремлення України від Росії — це тільки контрреволюційна пропаґанда або проста несвідомість. Центральна Рада і Ґен. Секретаріят твердо та ясно заявили, що Україна повинна зостати в складі федеративної російської республики яко рівноправне державне тіло. Теперішне політичне положення тої постанови не зміняе в нічім".**

Отже есери ще тоді були федералістами, а тимчасом я на III. Зїзді був виделеґуваний самостійниками!

Ось іще один повчаючий історичний факт з діяльности наших есерів та есдеків. Коли при кінці 1918 р. Муравйов з 3—5,000 бандами почав наступати на Київ, у Києві були тоді біля 5 ріжних українських полків, сформованих під доглядом есерів та есдеків (полк Грушевського, Петлюри, Сагайдачного й інших) і всі вони проголосили невтральність супроти червоних військ. Отже відмовились битися проти червоних москалів. Військове міністерство та уряд, що були зложені якраз з есерів, замісць того, щоб швидко й рішучо сформувати ті полки та кинути їх проти московських большевиків, вислали на захист міста проти москалів молодих студентів, що ще не вміли зброєю володіти!

Ця молодь вкрила славою українські прапори, а провод ирів-соціялістів ганьбою. Це треба кожному памятати й витягнути з цього відповідну науку. Справді треба було вчитись нашим есерам від московських комуністів, які в критичних моментах від рядовика до найбільших ватажків і політиків хапали за зброю і йшли в бій за своїми провідниками. Тому загарбали Українську Землю. А що робили наші есери в таких моментах? Одні втікали геть, другі проголошували „невтралітет" до ворога.

Боронили Київ славні герої Семена Петлюри, Гайдамаки, а відомож, що тоді есери були усунули з керування Петлюру. Боронили Київ відділи Гордієнка, Вільне Козацтво, Січові Стрільці і деякі інші частини. А всіх їх не любив есерівський уряд. Вони доказували чином свою любов до Батьківщини, а не гучними фразами та програмами.

Тим, що бажалиб докладно познайомитися з прикметами і манією великости п. Кедровського, раджу прочитати згадані його дописи, де він у багатьох місцях надто високо себе підносить, та до такої міри, що за його фіґурою навіть не видно дійсного героя визвольної боротьби — Семена Петлюри.

Ще один маркантний приклад, яку оцінку давав тодішній уряд ЗОУНР урядові УНР, зложеному з есерів. При кінці червня 1919 р., коли Галицька Армія була змушена переходити за Збруч, на Східні Землі України, відбулась у Чорткові конференція уряду ЗОУНР і представників уряду армії УНР, на якій ці другі запрошували диктатора Петрушевича з урядом та армією переходити на Велику Україну. Тоді Петрушевич сказав: **„Панове! Ви кличете нас на Велику Україну. А чи не аґенти вашої влади ввесь час ведуть демаґоґічну акцію для розкладу уряду ЗОУНР? Чи не вони офіціяльно нацьковують на мою персону? Чи не ваші аґенти силкуються розкласти нашу армію, відобравши в неї довіря до своїх вождів і внести політику в армію? Чи не ви дали притулок явним ворогам мого уряду?"**

Капустянський у визвольній боротьбі завжди боровся за Україну, а не проти неї, а про це говорять факти. Щодо нашого твору „Похід укр. Армій на Київ—Одесу", який п. Кедровський розцінює як писання, що їм „спокійно" дає наголовок „Як офіцири російського ґенерального штабу боролися в українській армії за Москву", то наведу кілька речень з оріґінального листа бл. п. Семена Петлюри, що, думаю, є більшим авторитетом для кожного українця, як „інспектор" Кедровський. Коли Капустянський написав три томи своєї праці, яку так осуджує п. Кедровський, дістав листа від С. Петлюри (6. вересня 1922 р., отже вже тоді, як Капустянський стояв отверто на соборницькому ґрунті й був противником уенерівців, що орієнтувались на Польщу), в якому між іншим пишеться: **„Сердешну подяку пересилаю Вам за I—III том Вашої праці. Ті зусилля, що їх Ви виявили, опрацьовуючи незабутні моменти нашої історії, заслуговують усякої похвали. Дай Боже, щоб Ви не перестали на задуманій праці. Це матиме вплив на вироблення цієї (военної) доктрини. Я бачу, що Ви шукаете правди".**

(Дальше буде).

У ресторані.

Гість: Пане кельнер, відберіть цьому панові при сусіднім столі зупу, бо я не чую, що музика грає...

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

З коляди на визвольну боротьбу.

Сейлем, Масс. Відділ МУН ч. 60. Колектори: Павло Хомяк і Осип Ірха. Жертвували по $1.00: Михайло Гельо, Вас. Косован, Ст. Дребить, Сава Ірха; по 50 ц.: Ант. Іваницький, Андрій Бік, Ст .Бурий, Мих. Кобялка, Св. Шаст, Текля Начас, Мих. Кобка, Вас. Кобка, А. Чарнош, А. Савіцький, В. Білий, Явдоха Дорожинська, Макс. Костюк, С. Кузьма, Т. Дольний, п. Степанюк, М. Гречковський, М. Білий, Ольга Шаровська, п. Смаґула, Гнат Урбановський; п-ні Пастернак 30 ц. і Д. Гриб та п. Дзвінярський по 25 ц. — Разом заколядовано $15.30.

Чікопі Фолс, Месс. Колектор Михайло Федорів. Жертвували: по $1: М. Федорів, А. Сойка, Г. Процик, С. Кериніцький, І. Андрусик, Катерина Пилипів, В. Грибик; по 50 ц.: У. Вавришин, С. Загайкевич, В. Заяць, П. Хомин; по 25 ц.: А. Столяр, Анастасія Кульбанська, А. Пукіш, В. Федорів. — Разом заколядовано $10.00.

Шікаґо, Ілл., від. МУН ч. 47. Колядували: П. Риза, С. Риза, М. Шиндюк, Г. Медзяк, С. Шумський, П. Сокольська, А. Матвіїв, Й. Ххански, Е. Уханська, Й. Ранд. Жертвували по $5: М. Іващук, Е. Мендюк; по $2: І. Борутський, Т. Волховецький, П. Дідик, Т. Кармінський, І. Куць, І. Кушнір, Д. Медзяк, С. Ревак, М. Риза, Г. Шавалюк; по $1.50: В. Великий, В. Матвіїв; по $1: І. Лащук, С. Янішевський, І. Сокольський, І. Бандур, І. Уханський, М. Собко, І. Ґвоздь, П. Дідух, А. Медзяк, І. Шумський, Н. Яковчик, Є. Филипяк, Ю. Ґерус, А. Ярема, П. Тарас, Біласький, О. Шостак, Н. Броньовський, С. Семенюк, Н. Сарвас, Н. Павляк, В. Галущак, І. Боруцький, В. Марчук, Й. Ранд, Н. Кащуль, В. Любинець, А. Сенчук; по 70 ц.: І. Граб; по 50 ц.: І. Мазурик, В. Косовець, Воловник, С. Стефанків, Г. Цюприк; по 25 ц.: М. Медзяк, Стриковський. — Разом заколядовано $67.70.

Гартфорд, Конн., відділ У. Ч. Х. ч. 5. Колектори: Віра Стрепко, Софія Герман. Жертвували по $2: Й. Тимко; по $1: Горнат, Софія Герман, Анастасія Бренд, Анна Руда, М. Бойко, Анастасія Шаркевич, Олена Більмук, І. Бойко, Татянна Фіярчук, А. Турянський, араня Сорока; по 75 ц.: М. Летвінко, С. Кримина, О. Маслоха; по 50 ц.: П. Бережний, Ева Борсдун, М. Побот, Д. Гринчук, О. Савка, Г. Костик, М. Волійник, С. Олексій, Петро Фідорко, П. Шелейко, Ф. Чежман, . Єдноровнч; по 25 ц.: А. Іванчишин, Анна Симчук, П. Симинюк, Ю. Тофіль. — Разом заколядовано $23.25.

Вілмінґтон, Дел. Відділ ОДВУ ч. 35. Колядували: Н. Кравчишин, Маєр, В. Січка, І. Шведа, П. Гринишин. Жертвували по $2: П. Сас; по $1: М. Маєр, О. Прокоп, Т. Чорній, В. Захарків, Т. Гула, О. Палій, І. Шведа, І. Гринишин, Н. Гец; по 50 ц.: І. Маєр, М. Мальговський, І. Івашко, С. Качмар, І. Гичка, М. Занічківський, Й. Зібелінський, Марія Біян, В. Шатинський, І. Косовський, Д. Марітнишин, І. Сивий, С. Лучишин, Н. Ницик, М. Поддоляк, Ф. Труш, Й. Труш, М. Базалюк, І. Січка, Й. Білик, В. Качмар, Й. Теравський, Б. Белей, Д. Сивий, М. Семенків, Д. Качмар, П. Гринишин, Д. Фабрик, І. Білінський, І. Банькович, Й. Хома, В. Косовський, П. Гамбіцький, Н. Гурний, Т. Данило, С .Гливяк, І. Лопатка, М. Єдинак, Т. Гадай, Н. Кравчишин, А. Плішевська, М. Марцинишин, Ф. Музика, Т. Човган, А. Турніцький; по 35 ц.: М. Колодій, П. Гика; по 25 ц.: Н. Боднар, Й. Щерба, С. Синишин, І. Біліцький, П. Занічковський, П. Доманський, Н. Андрусишин, Н. Дилеба, І. Ковалик, І. Ніопну, Н. Щатинський, Д. Сас, А. Ліщинська, М. Процак, М. Богак, П.Белей, Д. Гринишин, І. Баран, П. Белей, Д. Гринишин, І. Баран, М. Ванькович, В. Стахів, А. Марків, Г. Гнатовський, Т. Особа, Ю. Цицик, І. Гарванко. — Разом заколядовано $40.00.

Провіденс, Р. Ай. Відділ ОДВУ ч. 17. Колектори: О. Кекрут, Г. Болюх, І. Мохнацький, Ярослава Мохнацька, М. Свідер, С. Болох. Жертвували по $1.00: Іван Витязь, Омелян Рекрут, Олександра Ковалевик, Мило Свідер, Ольга Андрець, Григорій Бойко, Павло Накупінський, Іля Крук, Микола Костів, мол., Володимир Рекрут, Іван Масичак, Никола Пшоновський, Петро Дорош, Лука Гумлак Степан Саска, Гаврило Лучка, Басиль Підгорецький; по 50 ц.: Андрій Лех, Григорій Дубела, Федір Рой, Евдоха Олійник, Франко Накупінський, Семко Кіндибалюк, Дмитро Рекрут, Текля Олійник, Олена Онисько, Франко Лучка. Разом заколядовано $24.00.

ОБОРН, Н. Й.

На народні цілі.

В неділю, 9. лютого Тов. Запорозька Січ, від. 283 У. Н. Союза улаштувало в своїм власнім домі забаву получену з вечерю. На ту забаву зійшлося багато місцевих громадян. Підчас вечері промовляли: о. С. Побуцький, предс. 283 відділу І. Коковський, аражер забави І. Тиханич та інші. Опісля покликано також і мене до слова. Згадавши про ті події, що тепер відбуваються на рідних землях, а зокрема про Варшавський суд над нашою українською молодю, я піддав гадку, що саме з нагоди такої забави ми повинні зложити жертву на поміч тим мученикам-героям, що для своєї вітчини посвячують молодість, щастя, а навіть життя. Тоді Е. Саварин і Г. Мулик занялись збіркою, яка дрібними датками принесла $10. До цеї квоти доложив гром. З. Курочка $5 призначуючи по $2 на Рідну Школу та Просвіту, а $1 на визвольну боротьбу. Отже разом вислано через Обюднання $15, та призначено $11 на визвольну боротьбу, а по $2 на Рідну Школу та Просвіту. При веселій гутірці та прикладній забаві, час минув скоро, й кожний відходив з цеї забави вповні вдоволений.

Андрій Дворак івський.

ЛІТСДЕЙЛ, ПА.

Коляда на Рідну Школу.

Кожного року українці з нашої місцевости складали коляду на Рідну Школу, та одначе за цею колядою приходили звичайно українці з поблизького міста, а саме, з Ембридж, Па. Та цього року зайшла деяка зміна в тім звичаї. А зміна була та, що жінки з нашої місцевости заложили комітет та постановили самі піти за колядою. Отже до комітету ввійшли: Катерина Войтечка, Юстина Волошин, Парасксвія Срадомська й Катерина Мицик. Цей комітет дібрав собі ще дві дівчині, а саме, Марію Срадомську й Анну Волошин, і всі разом пішли за колядою. Українці з нашої місцевости радо їх принимали та жертвували після своєї змоги. Наступні громадяни зложили коляду: Ф. Кулян, М. Мицак, А. Шушко, П. Войтечка, І. Мельник, Е. Волошин і Д. Сивий по $1; П. Станалович 55 ц.; Ю. Тимчак, М. Смольницький, І. Ґлухі, Т. Гринкевич, Т. Паницак, В. Срадомський, С. Кость, І. Срадомський, П. Телеп, М. Махник, А. Махник, Марія Дворчак, І. Волошин і М. Тиро по 50 ц.; С. Кріль 45 ц.; Марія Мельник, М. Кісіо, М. Срадомський, Н. Чісновський, Анна Бабяк, Пазя Федуська, Н. Опавка й Т. Федуська по 25 ц. Разом заколядовано $17. Окремо колядували діти під проводом М. Мицика, а саме: Н. і І. Кісіо, І. і В. Мицак, А. Гринкевич і Т. Федуська. Для дітей коляду зложили: П. Остафій 55 ц.; М. Смольницький і М. Остафій по 50 ц.; Марія Бабяк, М. Кісіо, М. Тира, Т. Федуська, П. Войтечко, І. Ґлухі, Т. Мацінський, Т. Гриневич, М. Срадомський, І. Срадомський, С. Кость, Е. Волошин, І. Мельник, А. Махник, С. Кріль і М. Мицак по 25 ц. Дрібними датками зібрано 35 ц., так що діти заколядували разом $5.90. Отже загальна коляда виносила 22.90. По обтягненні видатків 39 ц., вислано через Обєднання $22.51 на Рідну Школу.

Михайло Мицак.

ХАРЧУВАННЯ ХОЛОДНОЮ ПОРОЮ.

(Подає д-р Джан Л. Райс, комісар здоровля міста Ню Йорку).

Холод збільшає апетит, що означає потребу більшого й тяжчого харчу для орґанізму, ніж теплою порою. Природно, кождому хочеться більше їсти холоднішою порою. Цілком незамітно людина скорше ходить у зимі, з чого приходять тілесні вправи. Вслід затим треба більше палива, щоб людський механізм міг порушуватись.

Навіть бюрові робітники можуть принимати тяжчі страви на сніданок. Варені зеренні крупи з подостатком молока, яйця два три рази тижнево, жарена солонина, як теж жарені пластинки хліба, кава, чай або молоко кожного ранку, овоч чи овочевий сок, дадуть змогу пересічному робітникові краще виконувати працю у зачинених кімнатах. Фізичні робітники, що працюють у будинку чи на дворі, вимагають тяжчого сніданку, одначе ніколи не забувати за овоч, свіжий чи консервований, або овочевий сок та молоко.

Обіди в холодні дні повинні бути повні, але не дуже тяжкі. Зупа, душені устриці чи раковини, тісто чи мала паляничка з мясом, салата з сирих огородин а в додатку кава, чай або молоко та десерт повинні заспокоїти потреби пересічного бюрового робітника. Тепер якраз пора споживати теплі обіди.

Господиня має добру нагоду до варення зимовою порою, але харчі не мусять бути коштовні, щоби були здорові та смачні. Біґос з ріжного мяса, макарони і сир, тісто з мясом та помідоровим соком завсіди надаються в зимові місяці. Кисла капуста з ковбасками або вепровина з капустою, вепроволовина з капустою, вепровина з фасолею — це дешеві харчі, одначе дуже поширені. Сочевична зупа з вареною солониною це улюблена німецька страва.

Дешевші частини мяса є таксамо поживні як дорожчі, і їх можна приправляти ріжними способами. Кожна господиня повинна вважати, щоб до харчів включати досить ярин, щонайменше дві листкові, як теж салату з сирих огородин хоч раз на день. Досить молока для кожного члена родини — це повинно бути у загальнім звичаю.

ФЛІС.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ДІРБОРН, МІШ. Бр. У. Н. Союза, від. 141, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 1. березня ,в годині 2:30, в Фордсон Гай Скул при Форд Ровд. — Т. Бутковський, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, подає до відома всім своїм членам, що чергові збори відбудуться 1-го березня. Просимо всіх членів прийти на ті збори, бо буде звідомлення з нашого підприємства. Члени, котрі не були на тім підприємстві і котрі не будуть на зборах, хай через своїх товаришів передадуть за вступні тикети на це підприємство, так, щоб ми на зборах мали мажливість дати точний рахунок. — За уряд: Корнило Фірман, Станислав Щеньгор, Йосиф Галошка, М. Скибінський.

ЗАЯВА

Багато моїх знакомих запитують мене, чи то я виступав в Укр. Весіллю д-ра Л. Цегельського, котре було проголошене в програмових розкидках. Отже заявляю заінтересованим в тій справі, що в тій виставі ніколи не виступав і не виступаю. 46-7

Евген Жуковський,
артист Колюмбія і Віктор Фоноґраф Ко.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Щирий.

— Ви моя перша любов!

— Я вам вірю.

— Ви також перша, що мені вірить...

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.

(104)

„Ми підемо", — сказав Тарзан спокійно до тих, що він їх уратував від смертної жертви. Йдучи за його приказом, лейді Бет закликала до людей: „Розступіться та дайте пройти Іскандрові та його післанцям! Хто буде йому перешкаджати, того стріне страшний гнів Іскандра!"

Юрба розступилася та дала їм пройти. Як вони дійшли до святині, Тарзан видав ще один приказ: „Від нині вам не вільно приносити жертви з людей! Як ви виступите проти моєї волі, то я вернуся та страшно на вас пімщуся!"

Не знаючи, яку хитрість придумав Ніярх, щоб здержати їх утечу, Тарзан повів своїх приятелів через пропасть та на широку відкриту долину Канаану. „Ах!" — відітхнув з полекшою Джері Джовнс; „тут ми були близько смерти! Ми мусимо вам подякувати, Тарзане!"

Дівчата й собі стали дякувати Тарзанові, але Тарзан їм перервав. Він ще бачив перед собою немале завдання: дістати їх з долини. Але скоро знов сталося таке, що засудило їх на довгий побут у цій страшній околиці.